

Oslo, 01.04.05

Direktoratet for naturforvaltning
N-7485 Trondheim

Deres ref: 05/1328 ART-BM-KW

Høringsuttalelse om markedsføring av genmodifisert mais (EFSA/GMO/NL/UK/2004/06)

Innspill angående mat/fôr

Antibiotikaresistens

MON863 inneholder gen som koder for resistens mot flere antibiotika, som neomycin, kanamycin, geneticin, butirosin, gentamicin A og B, samt paramomycin. I risikovurderingen av MON863 blir det konkludert at dette ikke vil ha nevneverdige konsekvenser i forhold til utvikling av antibiotikaresistens hos sykdomsfremkallende bakterier, fordi bruken av disse typene antibiotika ikke er særlig utbredt. Det blir dermed sett bort fra at disse antibiotikatyperne er viktige på enkelte bruksområder, som behandling av infeksjoner hos nyfødte, og at genoverføring dermed kan ha svært skadelige effekter i disse tilfellene. Vurderingen av risikoen for horisontal genoverføring er mangelfull, både i forhold til i hvilken grad promotoren for det aktuelle genet kan brukes av tarmbakterier og hvor stor sannsynligheten er for at DNA brytes raskt ned i tarmene.

Innspill angående miljø

Sprøytemiddeltoleranse og insektresistens

Søknaden mangler svært viktig informasjon om interaksjon med flora og fauna i dyrkningsområdene. Jordbruksplanter som er genmodifisert for toleranse mot sprøytemidler har vist seg å gi økt sprøytemiddelbruk. Det betyr økte giftutslipp og økt fare for tap av biodiversitet. Insektresistens vil kunne ramme en lang rekke plantespisende insekter og deres naturlige fiender i områdene hvor den insektresistente maisen dyrkes. Dette kan blant annet gå utover viktige pollinatorer, som allerede er under press mange steder; Rapporten fra "Millennium Ecosystem Assessment"-programmet viser en nedgang i mengden pollinatorer på alle kontinenter. Monsanto har på ingen måte dokumentert at disse miljøskadene ikke er relevante i forbindelse med dyrking av maishybriden MON863 x NK603. Det blir ikke redegjort for effekten av mulig overføring

av gen for sprøytemiddel- eller insektresistens til *Zea mays ssp mexicana*. I forhold til effekten av insektresistensen, holder det ikke med å referere til at det virksomme proteinet er virksomt bare i forhold til bestemte insekter. Det må forventes en liste over viktige insektarter i det aktuelle området, inkludert pollinatorer, naturlige fiender (både predatorer og parasitoider) til både skadeorganismene og potensielle skadeorganismer, plantespisere som er beslektet med skadegjørerne som maisen skal være resistent mot, samt en redegjørelse for potensialet for påvirkning av disse, inkludert muligheten for utvikling av resistens.

Spredning av planter og genmateriale

Risikovurderingen av både MON863 og NK603 tar kun hensyn til risikoen for spredning av planter og modifisert genmateriale i Europa. Denne risikoen vurderes som svært liten, da maisplanten har naturlig lite spredningspotensial og klimatiske forhold gjør at forvillet mais ikke vil klare å etablere seg. Videre reduseres risikoen ved at den aktuelle søknaden kun gjelder for bruk til mat og fôr, ikke dyrking. Dessuten argumenteres det med, så vidt vi kan se, at det forekommer lite maisdyrking i Europa (enda det i flere søknader for NK603-mais hevdes at Europas produksjon av mais er betydelig). Naturvernforbundet finner argumenter rundt spredning knyttet utelukkende til europeiske forhold irrelevant for om søknaden kan godkjennes eller ikke. Hensynet til miljøet må være globalt, og det er godt kjent at mais er blitt utsatt for betydelig genforurensning i områder hvor maisdyrking er utberedet, særlig i maisens hjemland Mexico. Spredning av modifisert genmateriale innebærer mulig skade på flora og fauna, og bidrar til at det i fremtiden kan være vanskelig eller umulig å opprettholde en reell mulighet for forbrukerne å velge mais uten modifisert arvemateriale.

I risikovurderingen blir det slått fast at GM-maisen ikke har dårligere overlevelse enn sine ville slektninger. Det taler ikke til GM-maisens fordel, i forhold til potensial for spredning i områder med naturlig utberedelse av mais.

Vi mener det vil være umoralsk av Norge og EU å "eksportere" miljøskade ved å tillate import av en råvare eller produkter av en råvare som man vet har stort potensial for å skade miljøet i det området hvor den dyrkes. Ingen slik råvare eller slikt produkt bør godkjennes. Videre må alle forskningsresultatene som avgjørelsen bygger på gjøres tilgjengelige for land utenfor Europa som vurderer dyrking, import eller eksport av råvaren/produktene slik at de også har mulighet til å beskytte sitt miljø.

Samfunnsnytte

Vi kan ikke se at søker begrunner hvorfor maishybriden MON863 x NK603 skal være mer effektivt mot skadeinsektene enn godt innarbeidete

metoder, som biologisk og intergrert kontroll. Det eneste som nevnes er plantens toleranse for Monsanto's eget sprøytemiddel Roundup, som er blitt påvist i grunnvannet flere steder rundt om i verden.

Konklusjon

Norges Naturvernforbund mener det er grunn til å frykte at dyrking av maishybriden MON863 x NK603 med insekt- og pesticidesresistens vil ha betydelig negativ effekt på miljøet, spesielt på økosystemene der maisen dyrkes.

Naturvernforbundet mener det er godt grunnlag for å konkludere at maishybriden MON863 x NK603 er miljøskadelig, uten samfunnsmessig nytteverdi og ikke i samsvar med en bærekraftig utvikling. Videre mener vi godkjenning av omsetting av råvare eller prosesserte produkter vil være uetisk. Vi ber derfor norske myndigheter om å avslå søknaden.

Vennlig hilsen

Norges Naturvernforbund

Marte O. Kittilsen
Rådgiver

Referanser:

Deliberate releases and placing on the EU market of Genetically Modified Organisms (GMOs) (http://gmoinfo.jrc.it/gmc_browse.asp)

Uttalelser fra Friends of the Earth Europe
(<http://www.foeeurope.org/GMOs/pending/index.htm>)

“Genetically Engineered Crops and Pesticide Use in the United States: The First Nine Years”, Dr. Charles M. Benbrook, 2004 (<http://www.biotech-info.net/technicalpaper7.html>, http://www.biotech-info.net/Full_version_first_nine.pdf)

“Genetically modified crops – a decade of failure [1994-2004]”, Friends of the Earth International (<http://www.foei.org>)

“Millennium Ecosystem Assessment Synthesis Report”, 2005
(<http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>)